

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ТИЖНЕВИЙ ЗВІТ ПРО РИЗИКИ ДЛЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

**10 ТИЖДЕНЬ 2020 РОКУ
(2–8 БЕРЕЗНЯ)**

КЛЮЧОВІ РИЗИКИ

Новий коронавірус (SARS-CoV-2)

Станом на 8 березня 2020 року було зареєстровано 105 828 випадків нової коронавірусної інфекції (COVID-19), зокрема 3 584 (3,4%) летальні, а 59 942 (56,6%) особи одужали. За межами Китаю зафіксовано 25 302 випадки у 92 країнах/територіях/регіонах світу, зокрема на території Європи — 9 161 випадок у 42 країнах.

В Україні станом на 8 березня 2020 року зафіксовано 1 випадок нової коронавірусної інфекції (COVID-19) у м. Чернівці. Людина перебуває в ізоляції під наглядом лікарів та отримує фахову медичну допомогу. Усі контактні особи перебувають під наглядом лікарів-епідеміологів. Зразки надіслано до ВООЗ.

Крім того, на діагностику в референс-лабораторію Центру громадського здоров'я доставляють зразки з підозрою на коронавірусну інфекцію. Результати оприлюднюють після дослідження.

У Нових Санжарах 5 березня завершено 14-денний період обсервації людей, які повернулися з Китаю 20 лютого (45 українців та 27 іноземних громадян), усі здорові.

Згідно з офіційною інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин (МЕБ), на території Гонконгу (Китайська Народна Республіка) зареєстровано захворювання на COVID-19 у тварини (собака).

Україна продовжує виконувати всі технічні рекомендації ВООЗ щодо попередження розповсюдження нової коронавірусної інфекції (COVID-19).

Уряд України запустив електронний ресурс, де публікуватиме всю актуальну інформацію щодо поширення COVID-19 в Україні: <http://covid19.com.ua/>.

На сьогодні ВООЗ не рекомендує ніяких специфічних заходів щодо мандрівників. Також ВООЗ не рекомендує обмеження торгівлі або міжнародного сполучення з країнами, де реєструють випадки.

Детальніше — у розділі «Сигнальні показники».

СТАТИСТИКА СПАЛАХІВ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ЗА ЗВІТНИЙ ТИЖДЕНЬ

За звітний тиждень було зареєстровано 5 спалахів гострої кишкової інфекції (ГКІ).

Інфекційна хвороба	Кількість спалахів	Область/ місто	Кількість постраждалих	Ймовірна причина
ГКІ	5	Донецька область, м. Курахове	8 хворих	Епідрозслідування виявило, що захворіли учні 2-х класів загальноосвітньої школи. Під час бактеріологічного обстеження у хворих виявлено <i>S. aureus</i> . Бактеріологічно обстежено 17 декретованих осіб. Розпочато лабораторні дослідження об'єктів зовнішнього середовища: змивів з поверхонь, проб харчових продуктів та питної води. Епідрозслідування та лабораторні дослідження тривають.
		Рівненська область, м. Рівне	3 хворих	Епідрозслідування виявило, що всі захворілі особи відвідують одну групу ДНЗ. За результатами вірусологічних досліджень у них діагностовано ротавірусний ентерит. Вірусологічно та бактеріологічно обстежено 8 декретованих осіб. Розпочато лабораторні дослідження об'єктів зовнішнього середовища: змивів з поверхонь, проб харчових продуктів та питної води. Епідрозслідування та лабораторні дослідження тривають.

Інфекційна хвороба	Кількість спалахів	Область/ місто	Кількість постраждалих	Ймовірна причина
ГКІ	5	Донецька область, м. Курахове	5 хворих	Епідрозслідування виявило, що всі захворілі особи відвідують одну групу дитячого навчального закладу. Бактеріологічно обстежено 39 декретованих осіб. Розпочато лабораторні дослідження об'єктів зовнішнього середовища: змивів з поверхонь, проб харчових продуктів та питної води. Епідрозслідування та лабораторні дослідження тривають.
		Вінницька область, м. Вінниця	5 хворих	Епідрозслідування виявило, що всі захворілі особи пов'язують своє захворювання із придбанням та вживанням в їжу капусти цвітної, смаженої в яєчному клярі, придбаній у одному супермаркеті. Бактеріологічно обстежено 7 декретованих осіб. Розпочато лабораторні дослідження об'єктів зовнішнього середовища: змивів з поверхонь, проб харчових продуктів та питної води. Епідрозслідування та лабораторні дослідження тривають.
		Миколаївська область, м. Миколаїв	6 хворих	Епідрозслідування виявило, що всі захворілі є учнями 5-6-7 класів загальноосвітнього навчального закладу. Результати лабораторного обстеження хворих у роботі. Бактеріологічно обстежено 5 декретованих осіб. Розпочато лабораторні дослідження об'єктів зовнішнього середовища: змивів з поверхонь, проб харчових продуктів та питної води. Епідрозслідування та лабораторні дослідження тривають.

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ГРИП ТА ГРВІ В УКРАЇНІ

- Протягом звітного тижня на ГРВІ захворіли 220 932 людини, із них 66,4% — діти віком до 17 років.
- Інтенсивний показник захворюваності склав 577,8 на 100 000 населення, що на 21,2% більше епідемічного порога по Україні.
- У країні зафіксовано широке географічне розповсюдження грипу.
- За результатами лабораторного дослідження методом ПЛР у 24 із 73 зразків матеріалів визначено віруси грипу: 14 — типу A(H1)pdm09, 7 — A не субтипований, 3 — типу B.
- За тиждень отримано повідомлення про дев'ять летальних випадків унаслідок грипу, що підтверджено методом ПЛР (із початку епідемічного сезону — 63); жоден померлий не був щеплений проти грипу.
- Упродовж звітного тижня проти грипу вакциновано 216 людей, а з початку епідемічного сезону щеплення зробила 237 831 особа.

ІНШІ СИТУАЦІЇ

За звітний тиждень було зареєстровано:

- 1 випадок ботулізму в Тернопільській області, внаслідок якого постраждала одна особа;
- 1 випадок отруєння дикорослими грибами в Одеській області, внаслідок якого постраждали 2 особи;
- групове інгаляційне отруєння газоліном у школі-гімназії № 4 м. Могилів-Подільський Вінницької області (постраждало 18 дітей, 11 із них було госпіталізовано в дитяче відділення КНП Могилів-Подільської окружної лікарні інтенсивного лікування, 6 дітей отримали необхідну медичну допомогу);
- за результатами розгляду інтернет-повідомлень — отруєння чадним газом у Львівській (постраждав 1 дорослий), Херсонській (постраждали 4 дітей та 3 дорослих), Запорізькій (постраждали 3 дітей та 1 дорослий) областях та у м. Київ (постраждав 1 дорослий).

СИГНАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

31 грудня 2019 року Китай повідомив про випадки пневмонії невідомої етіології у м. Ухань, провінція Хубей. 9 січня 2020 року визначено збудника цього спалаху — новий коронавірус (SARS-CoV-2). Зараз випадки виявлено у більшості провінцій, спеціальних автономних районах (Гонконг, Макао) Китаю та у більшості країн Західного Тихого океану, Південно-Східної Азії, Європи, Східного Середземномор'я та Північній Америці.

Подію щодо випадків нової коронавірусної інфекції (COVID-19) визначено ВООЗ як надзвичайну ситуацію у секторі громадського здоров'я міжнародного значення. За оцінками ВООЗ та ECDC ризики розповсюдження цього штаму вірусу залишаються досить високими у Китаї, на регіональному та глобальному рівнях. Ризик інфікування для населення країн Європи вважають помірним до високого.

Для COVID-19 дослідження показують, що старший вік та супутні захворювання підвищують ризик розвитку важкої інфекції. Летальність значною мірою залежить від доступності та рівня надання медичної допомоги. 80% випадків нової коронавірусної інфекції мають легкий чи безсимптомний перебіг, 15% — тяжкий та вимагають кисневої терапії, 5% є критичними випадками, які потребують штучної вентиляції легень. Наразі немає ліцензованих вакцин або терапевтичних засобів для COVID-19.

В Україні станом на 8 березня 2020 року зафіксовано 1 випадок нової коронавірусної інфекції (COVID-19) у м. Чернівці.

Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ) та Центр громадського здоров'я МОЗ України (ЦГЗ) вживають усіх належних заходів для недопущення поширення в Україні вірусу SARS-CoV-2, що був виявлений у Китаї.

- Із 10 березня очікується надходження швидких тестів на виявлення коронавірусу. Швидкі тести відрізняються від тест-систем тим, що їх можна використовувати навіть поза межами лабораторії, біля ліжка хворого. Лікар за 15 хвилин може виключити або поставити діагноз, визначити подальшу тактику поводження із хворим. Результати швидких тестів потребуватимуть подальшого підтвердження у лабораторії.

- Фахівці ЦГЗ розробляють зміни до наказу МОЗ від 24 січня 2020 року № 185 «Про заходи щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків захворювань, спричинених новим коронавірусом, виявленим у місті Ухань (провінція Хубей, Китай)» з урахуванням оновлених рекомендацій ВООЗ.

- Задля недопущення поширення нової коронавірусної інфекції в Україні було ухвалено рішення запровадити обмежувальні протиепідемічні заходи в окремих регіонах України. Також це має заспокоїти громадян, які схвильовані через реєстрацію COVID-19. Із 6 березня на 16 днів протиепідемічні заходи запроваджують у Чернівецькій області.

- 5–6 березня 2020 року фахівці ЦГЗ взяли участь у спільному семінарі ВООЗ та МОЗ, який був організований з метою перегляду оперативного плану з готовності та реагування на COVID-19.

- По всій Україні у визначених медичних закладах тривають навчання (симуляційні вправи) на випадок фіксації випадку нової коронавірусної інфекції. У ньому беруть участь медики, епідеміологи, рятувальники, поліція та органи місцевої влади. Навчання відбувається у всіх медичних закладах, що визначені як госпітальні бази для прийому хворих із новою коронавірусною інфекцією.

- 2 березня відбулося засідання оперативного штабу в МОЗ України, де було обговорено алгоритм дій на випадок поширення в Україні COVID-19 та прийняття управлінських рішень залежно від перебігу епідемічної ситуації.

- 27–28 лютого 2020 року ЦГЗ за підтримки ВООЗ організував дводенний тренінг для епідеміологів і вірусологів. Тренінг сфокусовано, по-перше, на наданні повної інформації про новий коронавірус, а також на висвітленні останніх рекомендацій ВООЗ. По-друге, на поширенні практичної інформації — алгоритмів дій для лікарів-епідеміологів та вірусологів, що працюють у лабораторіях, у разі роботи з випадком, який відповідає визначенню COVID-19. Окрім цього, тренінг включає сесію з комунікації: як працювати з інформацією під час кризової ситуації на штиб спалаху COVID-19 у світі. У тренінгу взяли участь понад 70 фахівців з Києва та регіонів України.

- Із 25 лютого у пунктах пропуску, в аеропортах країни, на лінії розмежування в районі проведення Операції об'єднаних сил та на адмінмежі з окупованим Кримом запроваджено температурний скринінг усіх осіб, що прибувають в Україну з територій, де вже зареєстровано випадки захворювання на COVID-2019. Перевірку здійснюють працівники Державної прикордонної служби та медики.

- Державний заклад «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України» на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 25.02.2020 забезпечив чергування автомобілів екстреної (швидкої) медичної допомоги у пунктах пропуску через державний кордон з Республікою Польща, Словацькою Республікою, Угорщиною, Румунією (зокрема «Ягодин», «Рава-Руська», «Краківець», «Ужгород», «Порубне», «Тиса», «Шегині»).

- Наказом МОЗ України від 25.02.2020 № 521 внесено зміну до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.1995 № 133, — доповнено розділ «Особливо небезпечні інфекційні хвороби» пунктом 39 такого змісту: «39. COVID-19».

- Наказом МОЗ України від 25.02.2020 № 552 затверджено та впроваджено стандарти медичної допомоги у разі коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19).

- Наказом МОЗ України від 17.02.2020 № 366 затверджено Методичні рекомендації розрахунку кількості (запасу) засобів індивідуального захисту, необхідних для забезпечення медичних працівників у період спалаху інфекційних хвороб із невизначеними шляхами передавання та інфікування.

- Щотижня (обов'язково) або частіше (за потреби) відбуваються брифінги в Українському кризовому медіацентрі для інформування суспільства про стан захворюваності у світі й заходи, які вживають МОЗ та інші органи для недопущення поширення COVID-19.

- Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.02.2020 № 93-р впроваджено додаткові заходи в секторі громадського здоров'я: тимчасові обмеження та особливі умови для в'їзду осіб, які перебували у провінції Хубей Китайської Народної Республіки, шляхом їх ізоляції впродовж 14 днів у визначені Міністерством охорони здоров'я заклади; заходи щодо відстрочення повернення в Україну студентів з Китайської Народної Республіки до спеціального рішення Кабінету Міністрів України.

- ЦГЗ та МОЗ негайно отримують інформацію про випадки захворювання особи, які відповідають визначенню COVID-19 (підозрілий, ймовірний, підтверджений).

- Працює гаряча лінія за номером 0800505840, що зорієнтована на більш професійну допомогу лікарям-епідеміологам, клініцистам, спеціалістам з лабораторної діагностики.

Водночас, будь-яка особа може звернутися з власними запитаннями щодо коронавірусної інфекції (COVID-19). Також фахівці Центру опрацьовують звернення громадян, що надходять на урядову **гарячу лінію 1545**. Телефонні гарячі лінії працюють у регіонах.

- Держпродспоживслужба тимчасово заборонила ввезення до України з Китайської Народної Республіки домашніх (собак, котів тощо) та диких м'ясоїдних тварин відповідно до статей 33 та 96 Закону України «Про ветеринарну медицину», з урахуванням рекомендацій, викладених у Кодексі здоров'я наземних тварин МЄБ: <http://consumer.gov.ua/News/>.

- Міністерство охорони здоров'я України запускає Telegram-канал «Коронавірус_інфо» з оперативною інформацією щодо ситуації з COVID-19 в Україні: https://t.me/COVID19_Ukraine. тут публікуватимуть усі новини, оперативні дані, рекомендації та оцінки фахівців.

- Актуальну інформацію про міжнародну та національну ситуацію щодо COVID-19 і перелік дій, спрямованих на зменшення та ліквідацію наслідків поширення недуги розміщено на сайтах ЦГЗ (<https://www.phc.org.ua/>) і МОЗ (<https://moz.gov.ua/novini>).

- На платформі дистанційного навчання ЦГЗ відкрито актуальний курс, присвячений коронавірусній інфекції COVID-19: <https://bit.ly/3crm7ts>. Інструкція з реєстрації на платформі: <https://bit.ly/3c4oyCk>.

ПОВІДОМЛЕННЯ ММСП

Отримані повідомлення з інформаційного сайту ВООЗ щодо подій для національних координаторів з питань ММСП (WHO Event Information Site for IHR National Focal Points).

1

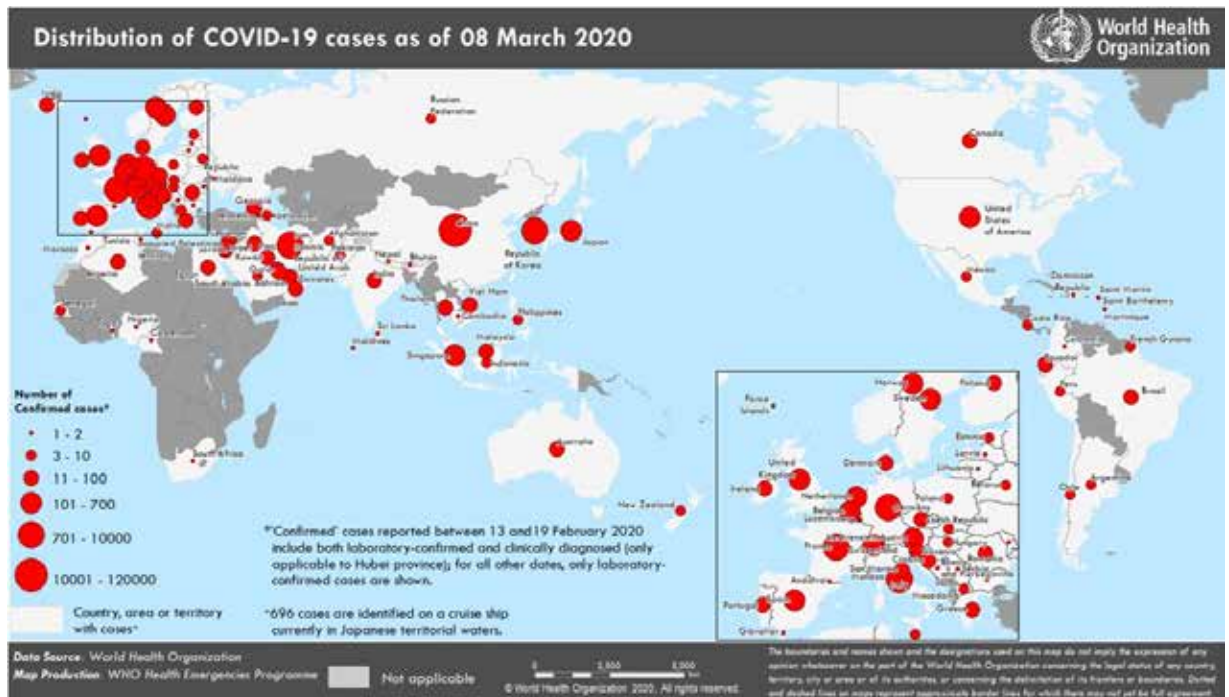
ВООЗ про підтверджені випадки захворювання, спричиненого новим коронавірусом (COVID-19) у світі, станом на 8 березня 2020 року

У ситуаційному звіті для узгодженості ВООЗ зазначає лише кількість лабораторно підтверджених випадків, як це відбувалося раніше.

Тому, станом на 8 березня 2020 року, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я у світі було зареєстровано 105 586 лабораторно підтверджених випадків коронавірусної інфекції (COVID-19), зокрема 3 584 летальні. За межами Китаю повідомлено про 484 летальні випадки: Італія (234), Ісламська Республіка Іран (145), Республіка Корея (50), США (17), Франція (10), на міжнародних перевезеннях (Японія – 7), Японія (6), Іспанія (5), Австралія (3), Швейцарія (2), Ірак (2), Великобританія (2), Аргентина (1), Нідерланди (1), Сан-Марино (1), Таїланд (1), Тайвань (1) та Філіппіни (1).

- Із 105 586 зареєстрованих випадків 80 859 зареєстровано в Китаї, зокрема Гонконгу (109), Тайбеї (45) та Макао (10).

- Зафіксовано 24 727 підтверджених випадків за межами Китаю у 92 країнах.

Оцінка ВООЗ

Ризик цієї події — дуже високий у Китаї, на регіональному рівні та на глобальному. Стратегічні цілі реагування:

- припинення передавання нового коронавірусу від людини людині у Китаї, щоб запобігти експорту випадків з країни та подальшому передаванню від завезених випадків, якщо вони сталися;

- виявлення, ізоляція і догляд за пацієнтами на ранній стадії, зокрема надання оптимізованої допомоги інфікованим пацієнтам;
- виявлення та зменшення передавання від тваринного джерела;
- усунення критичних невідомих чинників, що стосуються клінічної тяжкості, ступеня передавання та інфекції, варіантів лікування та прискорення розробки засобів діагностики, терапії та вакцин;
- поширення інформації про критичні ризики та події серед усіх спільнот і протидія дезінформації;
- мінімізація соціальних та економічних втрат через багатосекторальні партнерства;
- реалізація запобіжних заходів серед мандрівників, підвищення обізнаності населення про ризики

Навчання в реальному часі має вирішальне значення для ефективних заходів готовності та реагування. ВООЗ розробила кілька онлайн-курсів щодо COVID-19 для фахівців охорони здоров'я, осіб, які приймають рішення, та громадськості кількома мовами. Курси доступні на OpenWHO за посиланням: <https://openwho.org/channels/covid-19>.

ВООЗ не рекомендує будь-які конкретні заходи охорони здоров'я для мандрівників. У разі появи симптомів респіраторного захворювання під час або після поїздки мандрівникам рекомендовано звертатися по медичну допомогу та повідомити лікаря про подорож.

Технічна консультація доступна на вебсайті ВООЗ: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

2

Додаткові заходи в секторі громадського здоров'я у зв'язку зі спалахом нової коронавірусної інфекції (COVID-19) у світі, станом на 4 березня 2020 року

Відповідно до ст. 43 Міжнародних медико-санітарних правил (International Health Regulations, IHR) у разі впровадження (зادля охорони громадського здоров'я) державами-учасницями додаткових заходів, які значно заважають міжнародним перевезенням (відмова у в'їзді або виїзді міжнародних пасажирів, багажу, вантажів, контейнерів, транспортних засобів, товарів або їх затримка більш ніж на 24 години) вони зобов'язані подати ВООЗ обґрунтування протягом 48 годин після початку реалізації таких заходів.

Станом на 4 березня 2020 року 45 держав-учасниць надали ВООЗ офіційну інформацію про додаткові заходи в секторі громадського здоров'я. Розподіл за регіонами ВООЗ: AFR — 1; AMR — 13 (плюс одна заморська територія США у WPR); EMR — 3; EUR — 12; SEAR — 1; WPR — 15.

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Регіональне бюро для країн Африки (AFR): 1 держава-учасниця			
Республіка Сейшельські Острови	Карантин на 14 днів для всіх громадян, які були в КНР протягом останніх 14 днів. Авіакомпаніям було рекомендовано не брати на борт іноземних громадян, крім громадян Сейшельських Островів та постійних жителів, які відвідували Китай протягом останніх 14 днів	06/02/2020	07/02/2020
Регіональне бюро для країн Америки (AMR): 12 держав-учасниць			
Антигуа і Барбуда	Закриття кордонів для мандрівників із КНР	31/01/2020	01/02/2020
Багамські Острови	Заборонено в'їзд нерезидентам, які відвідали КНР за 20 днів до прибуття	03/02/2020	03/02/2020
Беліз	Заборонено в'їзд усім мандрівникам, які були в КНР протягом останніх 14 днів	08/02/2020	09/02/2020
Сальвадор	Окрім громадян Сальвадору, заборонено в'їзд усім особам з історією подорожей протягом останніх 14 днів у Італію, Китай та Республіку Корея	30/01/2020 26/02/2020	02/02/2020 26/02/2020
Гренада	Заборонено в'їзд нерезидентам, які протягом 14 днів (до прибуття) подорожували до материкової частини КНР (транзитні мандрівники чи громадяни КНР)	02/02/2020	02/02/2020
Гватемала	Усі іноземні громадяни, які протягом 15 днів (до прибуття) відвідували КНР	31/01/2020	31/01/2020
Ямайка	За винятком громадян та мешканців Ямайки в'їзд заборонено всім особам з історією подорожей протягом останніх 14 днів у Іран, Італію, Республіку Корея та Сінгапур	31/01/2020 27/02/2020	01/02/2020 28/02/2020
Парагвай	Призупинено видавання віз на необмежений строк громадянам КНР, а також іноземцям, що прибувають з КНР	31/01/2020 04/02/2020	04/02/2020

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Федерація Сент-Кіттс і Невіс	Особи, що подорожують з КНР, мають бути обстежені та у разі необхідності, на основі оцінки ризику, їхній рух має бути обмежено	01/02/2020	01/02/2020
Сент-Люсія	Заборонено в'їзд нерезидентам, які протягом 14 днів (до прибуття) мали історію поїздок до КНР (зокрема Гонконгу); Італії, Японії, Республіки Корея, Сінгапуру	04/02/2020 26/02/2020	05/02/2020 28/02/2020
Тринідад і Тобаго	Заборонено в'їзд особам, які виїхали з КНР, Ірану, Італії, Японії, Республіки Корея, Сінгапуру протягом останніх 14 днів	30/01/2020 28/02/2020	31/01/2020 28/02/2020
Північні Маріанські Острови	Призупинено прибуття мандрівників, які прямують безпосередньо чи опосередковано з КНР	29/01/2020	30/01/2020
Сполучені Штати Америки	Обмежено та призупинено в'їзд усіх іноземців, які фізично перебувають у КНР, за винятком спеціальних автономних регіонів Гонконгу та Макао, протягом 14 днів до їхнього в'їзду або спроби в'їзду. Ці заходи можуть бути реалізовані через: <ul style="list-style-type: none"> • обмеження видавання віз; • запобігання посадці на рейси, що прямують до США 	02/02/2020 01/03/2020	01/02/2020 02/03/2020
Регіональне бюро для країн Східного Середземномор'я (EMR): 3 держави-учасниці			
Кувейт	Заборонено в'їзд усім пасажиром, які мають посвідку на проживання або візу та були в Ірані, Італії, Республіці Корея, Таїланді, Сінгапурі, Японії протягом останніх 14 днів; нові посвідки на проживання або візи не видаватимуться власникам паспортів цих країн; усі прямі рейси до цих країн та з них будуть тимчасово припинені; закрито північний наземний перехід	06/02/2020 20/02/2020	07/02/2020 27/02/2020

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Саудівська Аравія	Призупинено видавання віз паломника (умра) для всіх країн, а також туристичних віз для мандрівників, що прибувають з країн, де тривають спалахи COVID19	27/02/2020	27/02/2020
Йорданія	Призупинено рейси, які прибувають з Китаю, Італії, Кореї або Ірану. Відмова у візах для будь-якого пасажера (будь-якого громадянства), який був у цих країнах протягом останніх 14 днів	25/02/2020	01/03/2020
Регіональне бюро для країн Європи (EUR): 12 держави-учасниці			
Італія	1. Заборона прямих та непрямих рейсів, запобігання в'їзду міжнародних мандрівників з КНР. 2. Надзвичайний стан оголошено.	31/01/2020	01/02/2020
Російська Федерація	1. Тимчасове обмеження руху через пункти в'їзду на певних ділянках державного кордону з КНР. 2. Тимчасове призупинення поїздок громадян КНР, за винятком осіб, які мають посвідчення на проживання в Російській Федерації	31/01/2020 01/02/2020	02/02/2020
Україна	Карантин на 14 днів для всіх мандрівників, які були в провінції Хубей КНР	10/02/2020	10/02/2020
Чехія	Призупинено на невизначений термін отримання та оформлення віз до Китаю, зокрема Гонконгу	02/02/2020	17/02/2020
Казахстан	Усі особи, котрі прибувають із країн з будь-якими зареєстрованими випадками COVID-19, повинні бути згруповані в одну з трьох категорій, з конкретними заходами, що мають бути застосовані до кожної групи	20/02/2020 26/02/2020	19/02/2020 26/02/2020

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Грузія	Із січня припинено авіасполучення з Китаєм. Призупинено прямі рейси з Ірану та посилено огляд на кордонах (аеропорти і наземні переходи)	24/02/2020	25/02/2020
Фінляндія	Скасовано рейси до континентального Китаю та обмежено – до Гонконгу через відсутність попиту	24/02/2020	24/02/2020
Ізраїль	Прямі рейси між Ізраїлем та Китаєм припинено з ініціативи авіакомпаній. Всі ізраїльські жителі, які відвідали Китай за останні 14 днів, зобов'язані за законом зареєструватися на спеціальному вебсайті Міністерства охорони здоров'я та залишатися на домашньому карантині до закінчення 14 днів з моменту виїзду з Китаю. Ці пасажери перебувають під активним щоденним наглядом та зв'язуються з відповідною медичною організацією	02/02/2020	12/02/2020
Киргизстан	14-денний карантин у спеціалізованих помешканнях для всіх осіб, що були у Китаї (заходи вже реалізують), а також з Ірану, Южної Кореї, Італії та Японії (список підлягає оновленню)	25/02/2020	25/02/2020
Туреччина	Призупинено польоти у Китай. Тимчасові заходи на сухопутних кордонах з Іраном та призупинено авіасполучення	27/02/2020	27/02/2020
Чорногорія	Призупинено прямі рейси в Болонью та Мілан, Італія	02/03/2020	02/03/2020
Швеція	Призупинено дозвіл для Iran Air на посадку в шведських аеропортах	02/03/2020	02/03/2020
Регіональне бюро для країн Південно-Східної Азії (SEAR): 1 держава-учасниця			
КНДР	Карантин на 15 днів для всіх іноземців, що в'їжджають з КНР	31/01/2020	03/02/2020

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Регіональне бюро для країн Західного Тихого океану (WPR): 15 держав-учасниць			
Австралія	Обмеження на в'їзд іноземних громадянам, котрі побували в Китаї, продовжено ще на сім днів. Заборонено в'їзд протягом 14 днів іноземним громадянам (окрім постійних мешканців Австралії), які перебували в Ірані з 1 березня 2020 року або рухалися транзитом через Іран. Громадяни та постійні мешканці Австралії зможуть в'їжджати, як і їхні найближчі родичі (подружжя, законні опікуни або тільки утриманці). Вони повинні будуть самоізолюватися вдома на 14 днів з дня прибуття з Ірану	01/02/2020 22/02/2020 01/03/2020	02/02/2020 22/02/2020 03/03/2020
Японія	Заборонено в'їзд іноземцям з китайськими паспортами, виданими у провінції Хубей, та іноземцям, що відвідали провінцію Хубей за 2 тижні до прибуття до Японії. До списку обмежень на поїздки з 13 лютого 2020 року внесено корейську провінцію Чжецзян і велике місто Тегу (провінція Північний Кьонсан)	01/02/2020 14/02/2020 27/02/2020	02/02/2020 18/02/2020 27/02/2020
Монголія	Заборонено в'їзд іноземцям через прикордонні контрольні-пропускні пункти Китаю та Монголії (повітряний, залізничний та автомобільний транспорт); дозволено в'їзд монголів з Китаю тільки через міжнародний аеропорт Чингісхан та залізничний прикордонний пункт Замин-Ууд. Призупинення польотів до/з Республіки Корея продовжено до 11 березня 2020; до/з Японії — з 28 лютого по 11 березня. З 28 лютого обмежено в'їзд іноземних громадян, які відвідували Республіку Корея, Італію та Японію протягом останніх 14 днів	31/01/2020 26/02/2020	01/02/2020 28/02/2020

3

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Нова Зеландія	Поновлено тимчасові додаткові заходи стосовно прикордонного контролю щодо COVID-2019, з обмеженими винятками: заборонено в'їзд до Нової Зеландії для людей, які перебували в Китаї, Ірані або відвідали їх транзитом протягом останніх 14 днів. Попередні заходи продовжено до 3 березня 2020 року. Додаткові заходи: заборонено в'їзд пасажиром з круїзного лайнера Diamond Princess, які були на карантині біля берегів Японії	16/02/2020 25/02/2020 28/02/2020	18/02/2020 25/02/2020 28/02/2020
Ніуе	Усі мандрівники, які відвідували Китай за останні 30 днів, повинні провести 14 днів у країні, де не реєструють випадки, та отримати медичний дозвіл за 3 дні до в'їзду в Ніуе. Скасовано всі офіційні поїздки до Китаю та постраждалих районів	03/02/2020	05/02/2020
Китай, Гонконг	Зупинено міжнародні рейси з Уханя; тимчасово призупинено роботу міських автобусів, метро, поромів та пасажирських перевезень на далекі відстані, скасовано всі рейси та потяги, заплановані для відбуття з Уханя. Обмеження для жителів (не мешканців Гонконгу), які прибувають з Кореї. Карантин для мешканців Гонконгу, які були в м. Тегу (округ Чхондо, провінція Північний Кьонсан, Республіка Корея) за останні 14 днів	29/01/2020 25/02/2020	29/01/2020 25/02/2020

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Маршаллові Острови	<p>З 28 лютого заборонено в'їзд усім особам, які подорожують повітряним або морським транспортом із постраждалих районів (Китай, САР Гонконг, САР Макао, Південна Корея, Італія, Японія та Іран). Усі офіційні поїздки до постраждалих країн повинні бути припинені.</p> <p>Обмеження щодо контейнерних та рибальських суден. Громадянам та мешканцям РМО, які планують виїхати за кордон, рекомендовано відкласти поїздки. Посадові особи РМО зобов'язані призупинити всі міжнародні поїздки. Місії, конференції та/або тренінги на Маршаллових островах мають бути відкладені, якщо в цьому немає потреби.</p> <p>Дозволено вхід контейнерних суден, що прибувають із країн з обмеженою кількістю випадків, якщо до прибуття вони провели 30 днів за межами РМО. Іран внесено до списку обмежень на поїздки. Усім круїзним суднам заборонено відвідувати РМО до подальшого повідомлення</p>	<p>24/01/2020</p> <p>26/02/2020</p> <p>28/02/2020</p> <p>03/03/2020</p>	<p>28/01/2020</p> <p>26/02/2020</p> <p>28/02/2020</p> <p>03/03/2020</p>
Острови Кука	Заборонено в'їзд особам, які були в КНР протягом останніх 14 днів	10/02/2020	12/02/2020
Сінгапур	З 5 березня 2020 року заборонено в'їзд і транзит для всіх нових відвідувачів з недавньою історією подорожей до Ірану, Італії або Республіки Корея протягом останніх 14 днів. Громадяни, що повертаються з довгострокових перепусток, будуть поміщені у домашній карантин на 14 днів	<p>01/02/2020</p> <p>27/02/2020</p> <p>05/03/2020</p>	<p>03/02/2020</p> <p>27/02/2020</p> <p>04/03/2020</p>
Південна Корея	Заборонено в'їзд іноземним мандрівникам, які відвідували або зупинялися в провінції Хубей, Китай, протягом останніх 14 днів	04/02/2020	07/02/2020

Держава-учасниця	Тип заходів (як зазначено державою-учасницею, що їх впроваджує)	Дата впровадження	Дата звітування до ВООЗ
Палау	Тимчасово призупинено рейси з КНР, зокрема прямі рейси з Гонконгу та Макао. Тимчасово заборонено в'їзд усіх мандрівників з історією поїздок протягом останніх 14 днів до КНР, Гонконгу і Макао	03/02/2020	07/02/2020
Папуа Нова Гвінея	Міжнародні судна спрямовують у три призначених порти: Морсбі, Рабаул та Лае	13/02/2020	18/02/2020
В'єтнам	Посилено контроль в'їзду/виїзду пасажирів за допомогою декларації про здоров'я і температурного сканування; обмежено видавання віз та запроваджено обов'язковий 14-денний карантин для пасажирів, які повертаються з районів захворювання. Тимчасово заборонено видавати візи громадянам Кореї, за винятком офіційних віз; потрібно витримати 14-денний карантин у таборах здоров'я	12/02/2020 25/02/2020	18/02/2020 27/02/2020
Федеративні Штати Мікронезії	Заборонено всі подорожі до і з Китаю; до 13 березня всім мандрівникам з країн, де зареєстровано випадки COVID-19, заборонено в'їжджати до ФШМ, якщо за 14 днів до цього в країні не буде зареєстровано випадків COVID-19. Комерційні судна, що прибувають з країн/районів з підтвердженими випадками, можуть доставляти товари до ФШМ	19/02/2020 28/02/2020	27/02/2020 04/02/2020

ВООЗ станом на 4 березня визначило 25 із 45 держав-учасниць, у яких додаткові заходи спрямовані на інші країни (крім Китаю) та значно заважають міжнародному трафіку.

Регіон ВООЗ	Держава-учасниця	Держави-учасниці, на які спрямовані заходи								
		Афганістан	Італія	Іран	Ірак	Японія	Корея	Сінгапур	Таїланд	Інші країни
AMR	Сальвадор		X				X			
	Ямайка		X	X			X	X		
	Сент-Люсія		X			X	X	X		
	Сент-Вінсент і Гренадини		X			X	X	X		
	Тринідад і Тобаго		X	X		X	X	X		
	США			X						
EMR	Йорданія		X	X			X			
	Кувейт		X	X	X	X	X		X	
	Саудівська Аравія									X
EUR	Грузія			X						
	Казахстан		X	X		X	X			
	Киргизстан		X	X		X	X			
	Чорногорія		X							
	Швеція			X						
	Турція			X						
	Таджикистан	X	X	X			X			
WPR	Австралія			X						
	Китай						X			
	Мікронезія									Території з підтвердженими випадками
	Японія						X			
	Маршаллові Острови		X	X		X	X			
	Монголія		X			X	X			
	Нова Зеландія			X						
	Сінгапур		X (північна)			X	X			
	В'єтнам						X			

3

Новий випадок захворювання на MERS-CoV у Катарі

18 лютого 2020 року Національний координатор з питань ММСП Катару повідомив про новий підтверджений випадок близькосхідного респіраторного коронавірусного синдрому (MERS-CoV).

З 2012 року у Катарі зареєстровано 23 випадки (MERS-CoV), зокрема останній:

9 лютого 2020 року захворів 65-річний пенсіонер, який проживає в м. Доха, — у нього з'явилися кашель, гарячка, запаморочення та озноб. Того ж дня його було госпіталізовано.

MERS-CoV було підтверджено 17 лютого після отримання результату назофарингеального мазка. Супутні захворювання — цукровий діабет, гіпертонія та ішемічна хвороба. Пацієнт перебуває у критичному стані.

Чоловік є власником ферми верблюдів, де близько контактував з верблюдами протягом 14 днів до появи симптомів.

Спостереження за 8 контактними особами за місцем роботи і 85 медичними працівниками завершено, нових випадків не виявлено.

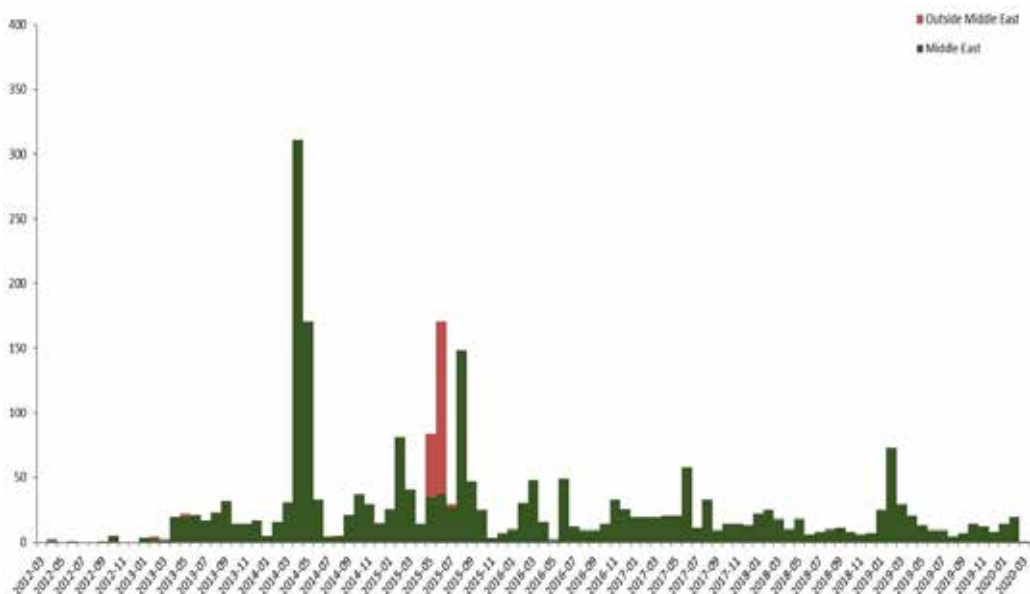
Оцінка ВООЗ

Захворювання MERS-CoV може зумовити серйозні наслідки, що призводять до високої смертності. Люди заражаються MERS-CoV від безпосереднього чи опосередкованого контакту з верблюдами.

Нестійке передавання вірусу MERS-CoV від людини до людини відбувається головню у медичних установах.

Повідомлення про нові випадки не змінює загальної оцінки ризику. ВООЗ очікує імпорту нових випадків з постраждалих від MERS-CoV країн Близького Сходу, де мандрівники можуть заразитися інфекцією після контакту з верблюдами, вживання продуктів тваринного походження (наприклад, сирого молока верблюда) або від людей (наприклад, у медичній установі).

ВООЗ продовжує стежити за епідеміологічною ситуацією та оцінювати ризик на основі останньої наявної інформації. З 2012 року по 5 березня 2020 року загальна кількість підтверджених випадків MERS-CoV-інфекції у світі, за повідомленнями ВООЗ, становить 2 521, зокрема 866 летальних.

Рекомендації ВООЗ

ВООЗ закликає всі держави-члени продовжувати спостереження за гострими респіраторними захворюваннями та ретельно переглянути будь-які незвичайні закономірності.

Заходи профілактики та інфекційного контролю є обов'язковими для запобігання можливому поширенню MERS-CoV у медичних закладах. Не завжди можливо виявити пацієнтів із MERS-CoV на ранній стадії, оскільки ранні симптоми MERS-CoV неспецифічні та схожі на інші респіраторні інфекції. Таким чином, медичні працівники повинні завжди застосовувати стандартні запобіжні заходи під час огляду та обстеження пацієнтів, незалежно від діагнозу.

Також слід застосовувати стандартні запобіжні засоби у поводженні з лабораторними зразками та під час процедур, пов'язаних з утворенням аерозолів у повітрі.

Рання діагностика та відповідні заходи щодо профілактики та контролю інфекцій можуть запобігти передаванню MERS-CoV від людини до людини. MERS-CoV зумовлює важкий перебіг захворювання у людей, хворих на цукровий діабет, ниркову недостатність, хронічне захворювання легенів, та у людей з імунодефіцитом. Тому ці люди (під час подорожі до ендемічних країн) мають уникати близького контакту з тваринами, особливо верблюдами, на фермах і ринках, де вірус, як відомо, потенційно циркулює.

Необхідно дотримуватися загальних заходів гігієни, таких як регулярне миття рук до і після торкання тварин та уникнення контакту з хворими тваринами, дотримуватися практики гігієни харчових продуктів. Людям слід уникати пиття сирого верблюжого молока чи вживання м'яса, яке не було належним чином оброблено.

ВООЗ не рекомендує спеціальний скринінг у пунктах в'їзду з урахуванням цієї події, а також не рекомендує застосування будь-яких обмежень щодо подорожей або торгівлі.

Джерело: <http://www.who.int/emergencies/mers-cov/en/>.

ІНФОРМАЦІЯ ЗА ДАНИМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ (TESSY)

1

Оновлення інформації про випадки захворювання на нову коронавірусну інфекцію (COVID-19) у світі та Європі станом на 8 березня 2020 року.

За даними Європейського центру профілактики та контролю захворювань, з 31 грудня 2019 року і станом на 8 березня 2020 року повідомляли про 105 828 випадків захворювання на нову коронавірусну інфекцію (COVID-19).

Станом на 8 березня 2020 року зафіксовано 3 584 летальні випадки: Китай (3 099), Італія (233), Ісламська Республіка Іран (145), Республіка Корея (50), США (17), Франція (10), на міжнародних перевезеннях (Японія — 6), Японія (6), Іспанія (5), Австралія (3), Ірак (2), Великобританія (2), Аргентина (1), Нідерланди (1), Сан-Марино (1), Швейцарія (1), Філіппіни (1), Тайвань (1), Таїланд (1).

Африка: Алжир (17), Єгипет (15), Сенегал (4), Марокко (2), Південно-Африканська Республіка (2), Камерун (1), Нігерія (1), Того (1) і Туніс (1).

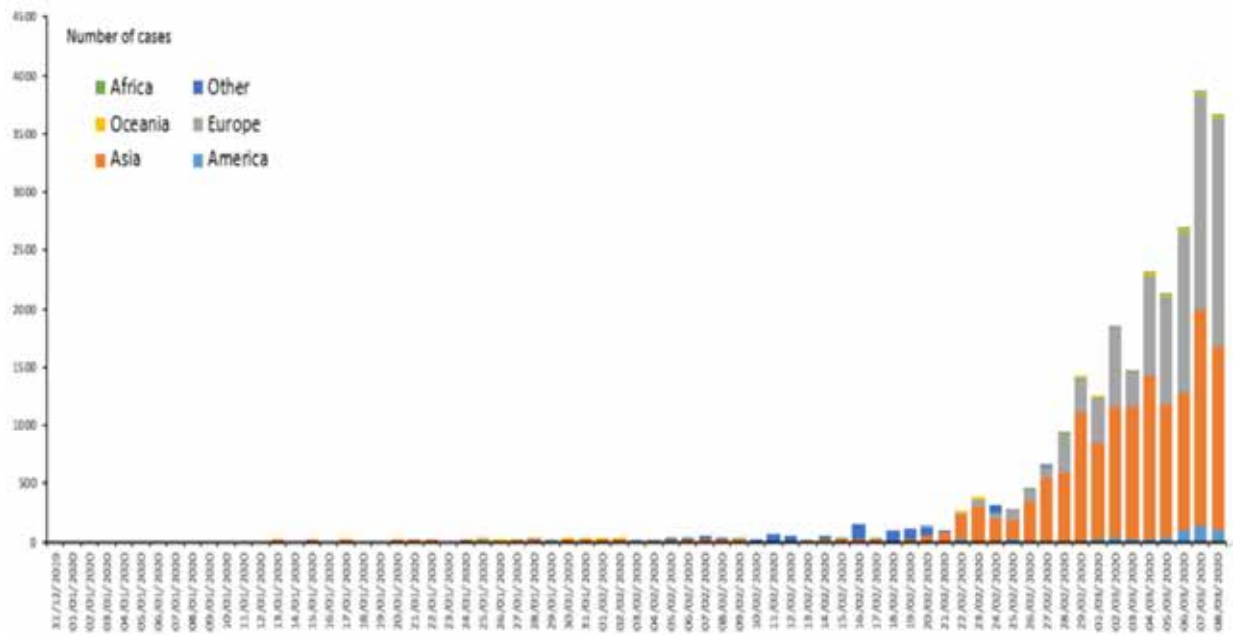
Азія: Китай (80 814), Південна Корея (7 134), Іран (5 823), Японія (455), Сінгапур (138), Малайзія (93), Бахрейн (63), Кувейт (61), Ірак (54), Таїланд (50), Тайвань (45), Об'єднані Арабські Емірати (45), Індія (34), Ізраїль (25), Ліван (22), В'єтнам (21), Палестина (19), Оман (16), Катар (12), Саудівська Аравія (7), Пакистан (6), Філіппіни (6), Афганістан (4), Індонезія (4), Камбоджа (2), Мальдіви (2), Бутан (1), Йорданія (1), Непал (1) та Шрі-Ланка (1).

Америка: США (433), Канада (57), Бразилія (13), Еквадор (13), Аргентина (9), Чилі (5), Мексика (5), Домініканська Республіка (2), Колумбія (1), Коста-Рика (1), Парагвай (1) та Перу (1).

Європа: Італія (5 883), Німеччина (847), Франція (716), Іспанія (430), Швейцарія (264), Великобританія (206), Нідерланди (188), Бельгія (169), Швеція (161), Норвегія (147), Австрія (104), Греція (66), Ісландія (53), Данія (31), Чехія (26), Сан-Марино (26), Португалія (21), Фінляндія (19), Ірландія (19), Румунія (13), Хорватія (12), Грузія (12), Словенія (12), Естонія (10), Росія (10), Азербайджан (9), Угорщина (7), Білорусь (6), Польща (6), Люксембург (3), Мальта (3), Північна Македонія (3), Словаччина (3), Боснія і Герцеговина (2), Болгарія (2), Латвія (2), Андорра (1), Вірменія (1), Ватикан (1), Ліхтенштейн (1), Литва (1), Молдова (1), Монако (1), Сербія (1) та Україна (1).

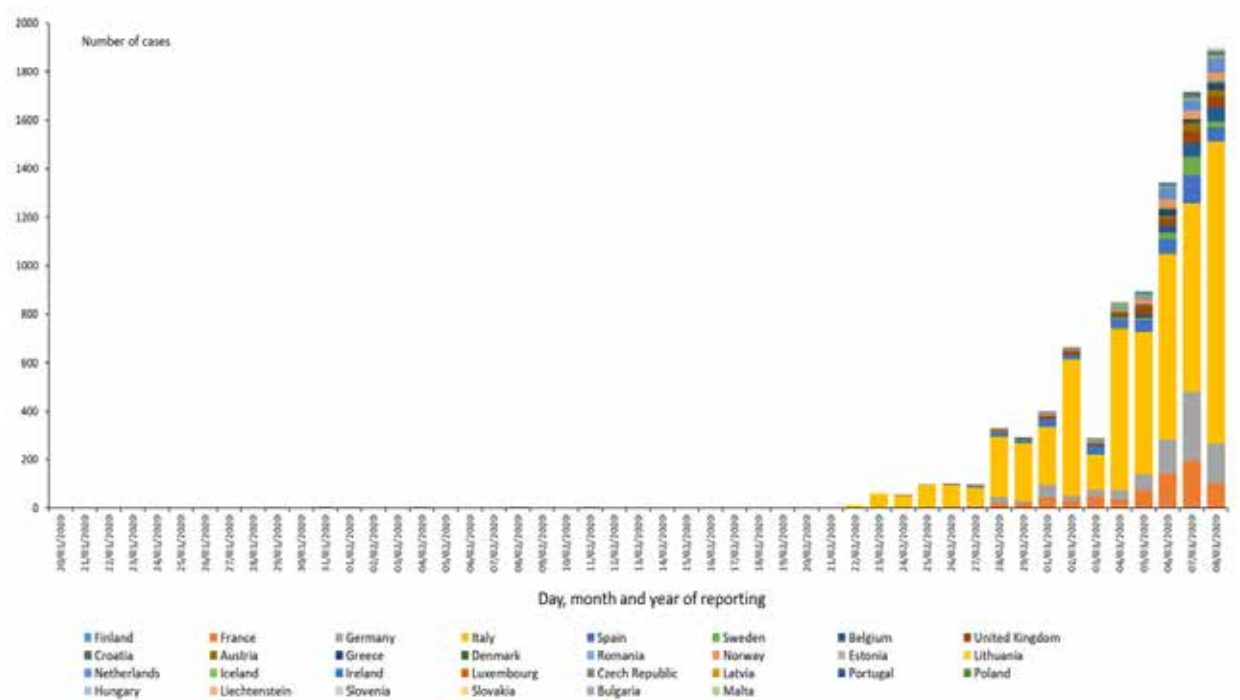
Океанія: Австралія (74) та Нова Зеландія (5).

Інше: міжнародні перевезення — Японія (705).

Станом на 8 березня в Європі було зареєстровано 9 161 випадок: Італія (5 883), Німеччина (847), Франція (716), Іспанія (430), Великобританія (206), Нідерланди (188), Бельгія (169), Швеція (161), Норвегія (147), Австрія (104), Греція (66), Ісландія (53), Данія (31), Чехія (26), Португалія (21), Фінляндія (19), Ірландія (19), Румунія (13), Хорватія (12), Словенія (12), Естонія (10), Угорщина (7), Польща (6), Люксембург (3), Мальта (3), Словаччина (3), Болгарія (2), Латвія (2), Ліхтенштейн (1) та Литва (1).

Станом на 8 березня 2020 року в Європі зафіксовано 251 смерть: Італія (233), Франція (10), Іспанія (5), Великобританія (2) та Нідерланди (1).

Найбільшу кількість випадків зареєстровано в Італії — 5 883. Італія повідомила про швидке збільшення кількості лабораторно підтверджених випадків COVID-19 з 21 лютого 2020 року. Розслідування італійської влади виявило кілька групових випадків у різних регіонах Північної Італії, із доказами місцевого передавання COVID-19, тому основну увагу приділяють обмеженню подальшого передавання вірусу від людини до людини. У більшості випадків (4 з кожних 5) спостерігають легкий чи безсимптомний перебіг захворювання.

Країни Європейського регіону ВООЗ продовжують готуватися до випадків COVID-19 (методика швидкого виявлення хворих, лабораторне обстеження підозрілих випадків, забезпечення належного інфекційного контролю та ведення випадків для мінімізації ризику поширення, а також підтримання зв'язків з громадськістю).

Оцінка ECDC

З урахуванням наявної інформації ECDC вважає, що ризик зараження COVID-19 для населення Європи помірний до високого.

- Більшість випадків, про які повідомляли в ЄС/ЄЕЗ, за межами деяких регіонів Італії, мають чітко визначені епідеміологічні зв'язки, було вжито заходів з відстеження контактів. Однак зростає кількість випадків без визначеного шляху передавання. В Італії впроваджують надзвичайні заходи з охорони здоров'я та докладають чималих зусиль для виявлення, ізоляції і тестування контактів з метою запобігання спалаху. Але, незважаючи на заходи з відстеження контактів, випадки продовжують експортуватися та збільшується кількість спорадичних випадків у країнах ЄС/ЄЕЗ. Ймовірність подальшого передавання в ЄС/ЄЕЗ вважають помірною до високої. Все ще існує невизначеність щодо кількох факторів, які впливають на розвиток ситуації.

- Кількість випадків у країнах, які не є членами ЄС/ЄЕЗ, постійно збільшується. Кількість країн, які повідомляють про випадки COVID-19, зростає, тоді як за останні дні збільшується і кількість випадків у країнах. Це також збільшує можливість випадків завезення з інших країн за межами Китаю мандрівниками до ЄС/ЄЕЗ.

- Аналіз випадків захворювання на COVID-19 дає підстави говорити про легкі форми перебігу недуги у 80% випадків. Важчий перебіг захворювання зустрічається майже у 20% випадків. Переважна більшість найважчих форм перебігу захворювання та смерті траплялися серед людей похилого віку, особливо тих, хто мав інші хронічні захворювання.

Технічна консультація доступна на вебсайті ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china>.

2

Оновлення інформації щодо спалаху хвороби, спричиненої вірусом Ебола (ХСВЕ), в Демократичній Республіці Конго (ДРК)

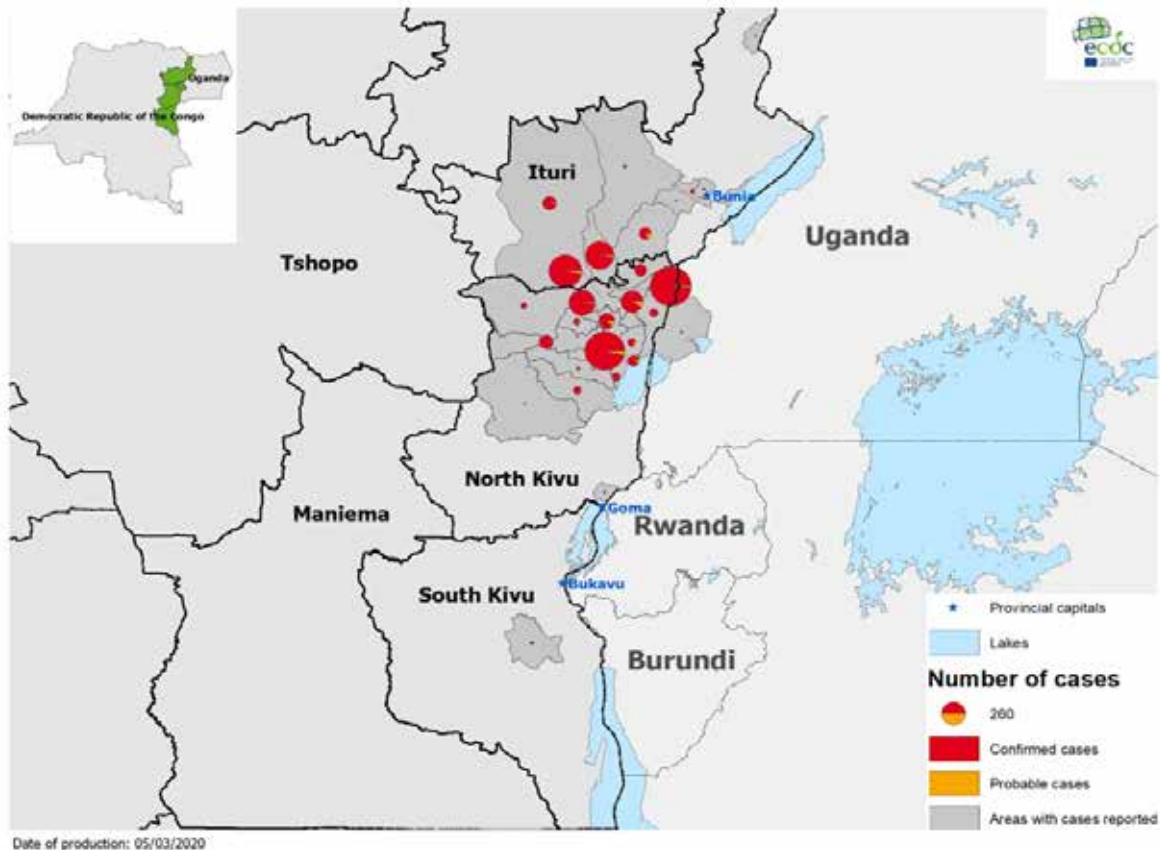
За останній тиждень не зареєстровано жодного випадку хвороби, спричиненої вірусом Ебола.

Станом на 3 березня було зареєстровано загалом 3 444 випадки ХСВЕ, зокрема 3 310 підтверджених та 134 ймовірні, з яких 2 264 — летальні випадки. Із загальної кількості підтверджених та ймовірних випадків 56% (1 928) — жінки, 28% (974) —

діти віком до 18 років, а 5% (172) — медичні працівники.

Випадки захворювання зареєстровано у трьох провінціях країни: Південне Ківу, Північне Ківу та Ітурі до кордону з Угандою.

В Уганді один завезений випадок (зареєстровано 29 серпня 2019 року): особа, яка захворіла, померла 30 серпня в окрузі Касесе, який межує з Північним Ківу. На сьогодні не надходило повідомлень про автохтонне передавання вірусу Ебола в Уганді, як і не було зафіксовано випадків хвороби, спричиненої вірусом Ебола, пов'язаних з подорожами до ДРК серед мандрівників з Європи.

З початку спалаху 1 160 людей одужали від ХСВЕ. Сюди входять 50 (4%) немовлят до 1 року, 55 (5%) дітей віком від 1 до 4 років, 145 (13%) дітей віком від 5 до 17 років та 910 (78%) дорослих віком від 18 років. Із загальної кількості тих, хто вижив, 641 (55%) — жінки, зокрема 8 жінок, які були вагітні в момент ХСВЕ, вижили з життєздатним плодом.

На сьогодні у провінціях Північне Ківу та Ітурі створено 109 пунктів в'їзду (РоЕ) та пунктів контролю здоров'я (РоС), щоб захистити великі міста ДРК та уникнути поширення епідемії в сусідніх країнах.

У районах, що постраждали від вірусу Ебола, тривають регулярні заходи з вакцинації людей з високим ризиком зараження, зокрема тих, хто контактував із захворілими особами та медичними працівниками. З початку спалаху (8 серпня 2018 року) було щеплено 299 330 осіб.

12 лютого 2020 року Комітет з надзвичайної ситуації переглянув результати виконання Тимчасових рекомендацій, виданих 18 жовтня 2019 року. Оновлення ситуації щодо спалаху були надані представниками Міністерства охорони здо-

ров'я Демократичної Республіки Конго, Координатора реагування на надзвичайні ситуації з ХСВЕ ООН та Секретаріату ВООЗ. Комітет вважає, що ця подія все ще є надзвичайною ситуацією в секторі громадського здоров'я міжнародного значення (PHEIC).

Оцінка ECDC

Впровадження заходів реагування залишається складним через тривалу гуманітарну кризу, нестабільну ситуацію з безпекою внаслідок збройного конфлікту і недовіри населення до медичних груп реагування.

Спалах триває в районах з важливим транскордонним потоком населення на межі з Руандою, Південним Суданом і Угандою.

Оцінка ВООЗ

Станом на 5 березня 2020 року ризик поширення на глобальному рівні залишається низьким, але є дуже високим на національному та регіональному рівнях.

ВООЗ не рекомендує застосовувати будь-які обмеження подорожей або торгівлі щодо Демократичної Республіки Конго на підставі наявної інформації про цю подію. Наразі жодна країна не вжила заходів щодо подорожей, які істотно заважають міжнародному переміщенню до та з Демократичної Республіки Конго.

Щотижнева інформація від Міністерства охорони здоров'я Демократичної Республіки Конго щодо ситуації із гарячки Ебола: https://twitter.com/cmre_rdc.

Джерело: **European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)**

Щодо подальшого розповсюдження, перекладу або копії змісту звертайтеся за адресою: **info@phc.org.ua**